ERFGOED MAGAZINE ENSCHEDE

Jaargang 5 - nummer 56 - augustus 2019

Inhoudsopgave

1. Koetshuis Het Stroot. (deel 4.)
2. Help mijn tuin heeft tegels.
3. Brandveiligheid van monumenten (deel 3)
4. Leden van Donatus krijgen 23% van de ingelegde premie terug..
5. 60 miljoen euro voor restauratie Rijksmonumenten.
6. Strenge regels met ingang van 2021 voor onderhoud aan CV, gasketels en gashaarden.
7. Geluidsnormen voor warmtepompen op de helling.
8. Klokken van Enschede. (deel 9)
9. Boek van de maand.
10. Erfgoednieuws uit de regio.
11. Kijk & vergelijk.
12. Verlaten kastelen in Frankrijk.
13. Geldersch landschap & kastelen maakt meer dan 3000 collectiestukken digitaal.
14. Internet of Things zorgt voor doorbaak bij liftonderhoud.
15. Een schatkist met toekomstwaarde.
16. Onze Column; Tijd voor bezinning, tijd voor verandering.
17. Herkenbare textielhistorie in het vernieuwd winkelcentrum Lage Bothof.
18. Verkoop monument voor 1 euro door gemeente onrechtmatig.
19. Villa Jordaan in Wettringen.

1. Koetshuis Het Stroot. (deel 4)

Aan de Strootsweg in Enschede op nr. 405 staat een markant gebouw van rode baksteen. Het is het voormalige koetshuis van de buitenplaats Het Stroot, ooit het bezit van de textielfabrikant Gerrit Jan van Heek (1837-1915). Die liet het in 1894 bouwen om er zijn paarden en rijtuigen te stallen. In het middelste deel van het gebouw bevond zich een koetsierswoning annex tuigkamer. De architect was Gerrit Beltman.

In de afgelopen 125 jaar heeft het gebouw verschillende functies gehad. Gerrit Jans zoon Arnold van Heek (1882-1972) veranderde het koetsiersonderkomen in een chauffeurswoning en de rijtuigstalling in een ‘moderne’ garage. De imposante hoge inrijdeuren werden vervangen door een brede stalen schuifdeur om het in- en uitrijden van de automobielen te vergemakkelijken. Boven de ingang kwam een overkapping van staal en golfplaat. Eind jaren twintig had men het exterieur al ontdaan van z’n fraaie sierelementen.

De laatste 25 jaar van de 20ste eeuw werd de paardenstal alleen nog gebruikt voor het stallen landbouwmachines, de garage als opslagruimte. Arnold van Heeks kleinkinderen Arnold en Marlies Enklaar besloten het oude koetshuis voor verder verval te behoeden en het te verbouwen tot kantoor. Aldus geschiedde in 2009-2010. De oude elementen zijn grotendeels teruggebracht, en wat eerst de achterkant was, is nu de voorkant geworden door er een nieuwe ingangsvleugel aan te bouwen – maar dan wel in oude stijl.

Het gebouw oogt volkomen authentiek, maar is onzichtbaar voorzien van de modernste snufjes. De huuropbrengst vormt een welkome aanvulling op het budget van het landgoed

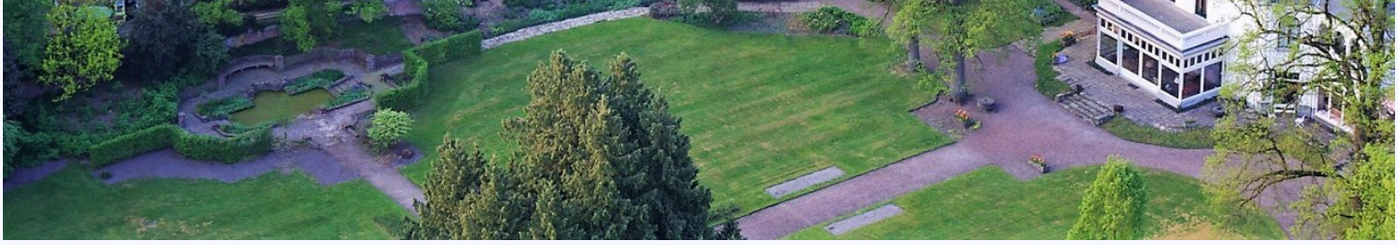

Het Stroot. midden-achter het Koetshuis.

Tja, wat doe je met een gebouw dat zo lang leeg heeft gestaan? Eigenlijk kostte het alleen maar geld, terwijl het ook geld kan opbrengen, zo dachten mijn broer en ik. We wilden er in ieder geval geen horecagelegenheid in hebben, want dat zou veel ongewenst lawaai en drukte met zich meebrengen. We kozen voor de bestemming van kantoorruimte. Dankzij subsidies van Rijk en provincie konden we in 2009 van start gaan. Inmiddels loopt het goed. Het was een gok, maar gelukkig bleek er juist veel vraag te zijn naar dit soort kleinschalige, historische kantoorlocaties. Met de huurinkomsten kunnen we het landgoed draaiende houden.'

Foto rechts: mw. drs. Marlies Enklaar.

Foto boven: Het koetshuis gezien vanuit noordoosten met een gevel van ruim 30 meter.

De zolder van het Koetshuis voor en na de restauratie.

Foto boven: Huis Het Stroot gezien vanuit de tuin.

Voor meer informatie en restauratieadviezen kunt u terecht bij eigenaresse Marlies Enklaar: menklaar@xs4all.nl.

Foto's: Het Stroot, Stichting Cultureel Erfgoed Enschede.

2. Help, mijn tuin heeft tegels.

Wie in Overijssel kans wil maken op een groene voortuin is er de actie “Help mijn tuin heeft tegels!”. Hiermee wil de provincie tuineigenaren stimuleren om tegels en stenen te vervangen door groen. 10 tuineigenaren maken kans op een ‘make-over” van hun voortuin.
Aanmelden kan tot en met 31 augustus 2019 via **www.natuurvoorelkaar.nl**

---

3. Brandveiligheid van monumenten (deel 3)

Effectbeheersing
Stel nu dat er toch private doelstellingen bij een monumentaal pand geformuleerd worden die tot doel hebben het gebouw in geval van brand te behouden. In lijn met het Bouwbesluit wordt dan waarschijnlijk in eerste instantie gedacht aan voorzieningen die het gebouw kunnen beschermen wanneer een brand ontstaan is.
Wat het eerst opkomt zijn installatietechnische voorzieningen zoals een automatische blusinstallatie of een automatische rook- en warmte-afvoer installatie. In de Notre Dame zou dat een flinke uitdaging geweest zijn, gezien de inwendige hoogte en de bouwkundige constructie. Daarnaast zijn dergelijke voorzieningen nauwelijks effectief voor een brand die in de houten kap ontstaat.
In plaats van installatietechnische voorzieningen kan ook aan bouwkundige maatregelen gedacht worden. Niet dat dat simpeler is, want compartimenteren of het bouwkundige beschermen van de draagconstructie zijn onwenselijk, of doen afbreuk aan het monument.
In bepaalde gevallen kunnen installatietechnische en bouwkundige voorzieningen om het effect van een brand te beperken natuurlijk best voordeel bieden, maar in algemene zin moet worden gesteld dat de efficiëntie beperkt is en de inbreuk op het monument groot. Als effectbeheersing te weinig soelaas biedt moet dus meer ingezet worden op kansbeheersing.

Kansbeheersing
De brand in de Notre Dame is mogelijk ontstaan door renovatie werkzaamheden. Het is vaak zo dat bij onderhouds-, bouw- of verbouwwerkzaamheden brandveiligheid onderbelicht blijft. Maar ook tijdens dergelijke werkzaamheden, die afwijken van het normale gebruik van het gebouw, moet het gebouw brandveilig zijn.
Bij bouw- en renovatiewerkzaamheden worden vaak potentiele bronnen voor het ontstaan van brand geïntroduceerd. Denk maar aan elektrische apparaten, het eventueel opladen van accu-apparaten, het uitvoeren van werkzaamheden waarbij vonken ontstaan (slijpen, snijden, lassen, boren, etc.) of van werkzaamheden waarbij open vuur aanwezig is (dakdekken). Het ligt voor de hand om juist die bronnen te elimineren, of in elk geval de ontstaanskans op brand daarbij te verkleinen.
Soms is dat met eenvoudige organisatorische maatregelen al mogelijk. Denk aan veiligheidsprotocollen en extra toezicht bij dergelijke werkzaamheden. Wanneer dat toezicht ook nog een taak krijgt om in te grijpen wanneer het mis gaat, bijvoorbeeld door deze in te vullen met een brandwacht die een beginnend brandje kan bestrijden, wordt de kans op een potentieel bedreigende brand flink gereduceerd.

Conclusie
Er is weinig aandacht voor de brandrisico's ten aanzien van het behoud van monumenten. Building-resilience voor een brandcalamiteit is bij rijksmonumenten die als cultureel erfgoed gezien kunnen worden zeker een wenselijk doel. Voorzieningen om het effect van een brand te beperken zijn in een monument niet altijd goed mogelijk en ook niet altijd efficiënt. Het is wellicht efficiënter om de kans op een potentieel bedreigende brand te verkleinen. Organisatorische voorzieningen kunnen daarin heel efficiënt zijn, mits er ook controle, toezicht en handhaving op die voorzieningen is.
De brand in de Notre Dame laat daarnaast goed zien dat een gebouw vaak tijdens onderhouds-, renovatie- , bouw-, of verbouwwerkzaamheden het meest kwetsbaar is. Juist bij die werkzaamheden zijn veiligheidsprotocollen en toezicht noodzakelijk. De building-resilience wordt dan dut verkregen door kansbeheersing.

Auteur: Ruud van Herpen is technisch directeur van Nieman R.I. en Fellow Fire Engineering aan de TU Eindhoven bij de faculteit Bouwkunde.
Wilt u het volledige rapport van Ruud van Herpen lezen? Klik HIER.

Donatus

Dé kerken- en monumentenverzekeraar van Nederland

4. Leden van Donatus krijgen 23% van de ingelegde premie terug.

Leden van Donatus Verzekeringen, marktleider in Nederland voor verzekeringen van kerkgebouwen en monumenten, krijgen 23 procent van de voor 2018 ingelegde premies terug dankzij een positief netto resultaat van 6,1 miljoen euro over dat boekjaar.

Over de afgelopen vijf boekjaren heeft de onderneming in Rosmalen gemiddeld 41,2 procent van de ingelegde premies aan haar leden terug gegeven. Daarnaast ontvangen leden die 10

jaar of langer lid zijn 10 procent trouwe ledenkorting als zij kiezen voor een langdurig contract. De teruggave over 2018 is lager dan gebruikelijk vanwege onder meer enkele zeer grote schades. Dankzij haar kapitaalkrachtige positie kan Donatus het volledige resultaat terugbetalen. Dat past bij haar onderlinge karakter zonder winstoogmerk, aldus het vandaag (vrijdag 10 mei) gepubliceerde jaarverslag.

Redelijk goed jaar

Volgens directievoorzitter Alphons van der Voorn hebben naast de storm begin vorig jaar en twee grote kerkbranden bij rk-kerkgebouwen in Limmen en Bovenkerk, ook de teruglopende beurzen aan het einde van 2018 gezorgd voor een minder positief resultaat.

“Ondanks deze uitzonderlijke gebeurtenissen in één jaar, is 2018 in financieel opzicht toch redelijk goed geweest. De schades voor eigen rekening waren met 9,2 miljoen euro circa 1,7 miljoen hoger dan een jaar eerder. Maar met een solvabiliteitsratio van 210 procent zijn wij een financieel gezonde maatschappij. Daarnaast ben ik positief over de toekomst. In het verslagjaar is een begin gemaakt met een programma dat verbeteringen gaat doorvoeren op het gebied van producten, systemen en organisatie. Met als uiteindelijke doel onze leden nog beter te ontzorgen. Ik heb er dan ook vertrouwen in dat Donatus naar de toekomst toe haar marktpositie verder zal versterken”.

Markt

De premie-inkomsten van de verzekeraar bedroegen vorig jaar 26,5 miljoen, nagenoeg gelijk aan die van 2017. De groei in de monumentenmarkt compenseerde de premieafname als gevolg van het verder afbouwen van het verzekeren van zorginstellingen en het beëindigen van het verzekeren van sociale werkplaatsen.

Binnen de verzekeringsportefeuille is het aandeel monumenten toegenomen tot 15 procent. Donatus verzekert naar eigen zeggen circa 8 procent van alle rijksmonumenten in Nederland. Het aantal verzekerde kerkgebouwen bleef vorig jaar stabiel met 4.600 gebedshuizen. De terugloop door sluitingen/verkoop van kerkgebouwen werd deels gecompenseerd door het opnieuw verzekeren van de nieuwe eigenaren, alsmede het verzekeren van 60 kerkgebouwen die nog niet bij het bedrijf verzekerd waren. Dat betreft gedeeltelijk herbestemde kerkgebouwen. Het marktaandeel is daarmee onverminderd hoog.

Schade en beleggingen

De schaden eigen rekening waren met 9,2 miljoen euro circa 1,7 miljoen hoger dan vorig jaar. Twee grote kerkbranden zorgden voor een netto schadelast van 3 miljoen.

Door een effectief herverzekeringsprogramma kon de netto last aanzienlijk beperkt worden. De zware storm van 18 januari 2018 resulteerde in een schadelast van bijna 3 miljoen. Door het slechte beursklimaat aan het einde van het jaar, is het netto beleggingsresultaat circa 3,4 miljoen lager dan in 2017.

Donatus Verzekeringen (1852) telde eind vorig jaar 45 medewerkers (40 fte).

Het digitale jaarverslag van Donatus kunt u HIER lezen

COLOFON

Het Erfgoed Magazine Enschede is een uitgave van de Stichting Cultureel Erfgoed Enschede.

Redactieadres:
Stichting Cultureel Erfgoed Enschede
info@cultureelerfgoedenschede.nl

Disclaimer

Ondanks aan de samenstelling van dit Magazine bestede zorgvuldigheid kan de redactie geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de onvolledigheid of onjuistheden van dit Erfgoed Magazine nummer.

BOEKENSHOP.

In onze boekenshop bevinden zich ruim 60 boeken over cultureel erfgoed en de historie van Enschede en Twente. Met de aankoop van een boek ondersteunt u tevens de activiteiten van de stichting Cultureel Erfgoed Enschede. Bent u op zoek naar een specifiek boek of wilt u boeken aan de stichting ter beschikking stellen? Laat het ons weten. Via e-mail.

Klik hier

---

5. 60 miljoen euro voor restauratie Rijksmonumenten.

Villa Het Witte Huis aan de Oldenzaalsestraat. Rijksmonument

Grote rijksmonumenten in stand houden is kostbaar. Geen wonder dus dat de eigenaren van deze gebouwen kampen met oplopende onderhouds- en restauratiekosten. Om de panden voor de toekomst te behouden, stelt het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een bedrag van 60 miljoen euro beschikbaar.
De regeling is bedoeld voor rijksmonumenten met een restauratieproject van minimaal 2,5 miljoen euro aan subsidiabele kosten. De subsidie geldt voor het restaureren, maar ook voor het verduurzamen en toegankelijk maken van het gebouw.

Vanaf 1 juli 2019 tot en met 16 september kunt u een subsidieaanvraag indienen bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Hoeveel subsidie kunt u verwachten?
Met een quick-scan kunnen we vrijblijvend berekenen hoeveel subsidie u kunt verwachten. Onze specialisten voor onderhoud en restauratie van monumenten kunnen u ook helpen bij het aanvragen van de subsidie. Daarnaast helpen we u graag bij vragen over beheer, onderhoud en het verduurzamen van uw vastgoed.
Bron: Rijksoverheid.

---

6. Strenge regels met ingang van 2021 voor onderhoud aan CV, gasketels en gashaarden.

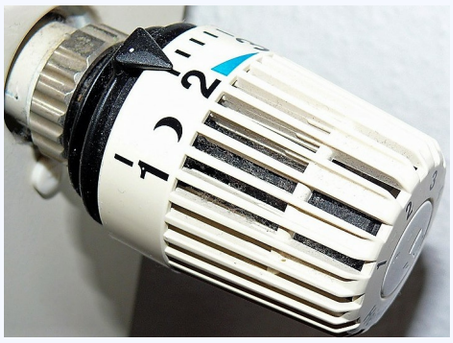

Vanaf 2021 mogen alleen gecertificeerde verwarmingsbedrijven met vakbekwame monteurs werken aan cv-ketels, geisers en gashaarden. De Tweede Kamer heeft die wettelijke regeling voor gasverbrandingsinstallaties aangenomen op 28 mei jl. Het aantal ongevallen door koolmonoxide moet daardoor verminderen. De Eerste Kamer moet nog instemmen met dit besluit. Aanleiding voor deze nieuwe certificeringsregeling is het Koolmonoxide-rapport van de Onderzoekraad voor Veiligheid uit 2015. Die concludeerde dat bestaande kwaliteitsregelingen de veiligheid van woningbezitters niet konden borgen Koolmonoxide, ook bekend als CO, staat niet voor niets bekend als sluipmoordenaar. Het gas is onzichtbaar en het is geurloos, maar inademing kan ernstige lichamelijke gevolgen hebben. Jaarlijks overlijden in Nederland gemiddeld 10 tot 15 personen door koolmonoxidevergiftiging. Enkele honderden mensen belanden in het ziekenhuis. De meest voorkomende oorzaak is een ondeugdelijke installatie.
Handhaving
Kleine installatiebedrijven hebben geprotesteerd tegen de regeling: zij vrezen dat de kosten van certificering voor hen te hoog zullen zijn. Ook wordt nog gezocht naar een manier om effectief te kunnen handhaven. Belangrijkste struikelblokken zullen de kosten en handhaving zijn. Zo is de angst dat de regeling te duur gaat worden voor installatiebedrijven. Ook zoeken de instanties nog naar de juiste wijze om effectief te kunnen handhaven.
Overgangstermijn
De wetswijziging gaat officieel in op 1 januari 2020. Er is een overgangstermijn van een jaar. In die tijd moeten monteurs worden geholpen om te voldoen aan de nieuwe vakbekwaamheidseisen. Zowel bedrijven als personen moeten het procescertificaat halen. Elke monteur die straks wil installeren en ook in bedrijf wil stellen, moet slagen voor een theorie- en praktijktoets, ongeacht het opleidingsniveau en diploma's. Vakbekwame monteurs zijn straks herkenbaar via een zogenoemd Vakpaspoort. Dit is een app op de smartphone waarmee monteurs aan klanten en controlerende instanties kunnen laten zien dat zij vakbekwaam en dus bevoegd zijn.
En de gasleiding?
De gasleiding valt nog buiten de wetgeving, omdat hier geen risico is op koolmonoxide. De wet valt onder de Woningwet.

De twintiger en dertiger jaren waren voor de boeren niet de meest makkelijke tijden. Het is zware lichamelijke arbeid want het werk op het land is nauwelijks gemechaniseerd. De beste hulp voor de boer is het paard. Op de foto boven de oogst van de rogge terwijl even een koffiepauze is ingelast. De boerin en de kinderen bezoeken de boer en de knegt op het land en zo lijkt het toch een aandoenlijk tafereel dat de goede oude tijd oproept. Op de foto onder de in plastic verpakte grasbalen die de boer geheel machinaal heeft geoogst. In 2019 is er geen ruimte voor romantiek maar een strakke werkplanning want voor de boer van tegenwoordig is tijd geld geworden.

---

7. Geluidsnormen voor warmtepompen op de helling.

Warmtepomp.
Voor de aanschaf van een warmtepomp kan een huis/monument eigenaar een subsidie krijgen. Het ligt echter in de lijn van aanvullende wetgeving dat de geluidsnormen voor warmtepompinstallaties aanzienlijk zullen worden verscherpt naar 40 decibel op de erfgrens. Voor een monumenteigenaar is het belangrijk de ontwikkeling van wetgeving op dit gebied te blijven volgen. Lagere geluidsnormen zal betekenen dat de investeringskosten voor warmtepompinstallaties aanzienlijk hoger zullen worden en de terugverdiend tijd zal daardoor langer worden..

Meldpunt Cultureel erfgoed Enschede.

Het Meldpunt Cultureel Erfgoed Enschede is een centraal informatiepunt, dat een breed publiek in de gelegenheid stelt om melding te doen van bedreigd, onbekend en/of ondergewaardeerd historisch erfgoed in de gemeente Enschede.

De doelstelling van het Meldpunt is het leveren van een inhoudelijke bijdrage aan het behoud en waardering van karakteristieke, beeldbepalende gebouwen, objecten, landschappelijke elementen en structuren. Het resultaat van de melding kan zijn dat initiatieven worden ontwikkeld tot mogelijk behoud en/of ontwikkeling van een object.
Daarnaast kunnen we via onze maandelijkse nieuwsbrief en de website aandacht schenken aan de melding.
Met onze eigen kennis en de kennis uit ons (inter)nationale en regionale netwerk op het gebied van herontwikkeling, exploitatie & instandhouding, juridische zaken en (digitaal) informatiebeheer denken we graag mee met het erfgoedveld binnen de gemeente Enschede.

De “meldingen” die wij ontvangen zullen via onze website openbaar worden gemaakt zodat lezers van deze rubriek aanvullende informatie of adviezen kunnen verstrekken.

Het meldpunt is gestart op 1 januari 2019 en u kunt u bericht versturen via het blokje "Meldpunt Cultureel Erfgoed" onderaan iedere webpagina van onze website www.cultureelerfgoedenschede.nl

---

PARTNERS STICHTING CULTUREEL ERFGOED ENSCHEDE.

- In Het Veld, schoonmaak & Facilitaire diensten.
- Kuality, Schilderwerkzaamheden.
- Wildvank Gevelspecialist
- Donatus, monumenten verzekeringen.
- Boll, Dakmanagement.
- Lansink Vastgoed Onderhoud

---

8. Klokken van Enschede. (deel 9)

Onze moderne tijd vraagt volgens sommigen om veel meer informatie zoals tijdsaanduiding, buitentemperatuur het weerbericht en het laatste nieuws. We willen niets missen en de commercie speelt daar graag op in. Grote beeldschermen sieren c.q. ontsieren gevels van gebouwen waar reclame voor het bedrijf, de tijd, het weer, de buitentemperatuur en het laatste nieuws als een flits aan je voorbij trekken. Wat de toegevoegde waarde is van dit soort informatiedragers op drukke kruispunten is vooral een vraag voor marketeers. Er zal vast en zeker over nagedacht zijn.

OUDE EN NIEUWE STEDEN
Je voelt je razendsnel vertrouwd
met oude steden, fraai gebouwd
om torens heen:
al kende je daar heg noch steg,
na een klein uur vind je de weg
heel goed alleen.

Maar neem een wijk uit onze tijd:
je raakt er vaak de weg nog kwijt
na honderd keer.
Zelfs in één bouwwerk, één kantoor,
zoek je je rot, de jaren door
en telkens weer.

Ach, architecten van vandaag,
ik zoek een antwoord op de vraag
waarom u faalt:
waarom is bijna elk ontwerp
zo zonder hart en zo onscherp
dat men verdwaalt?

Willem Wilmink

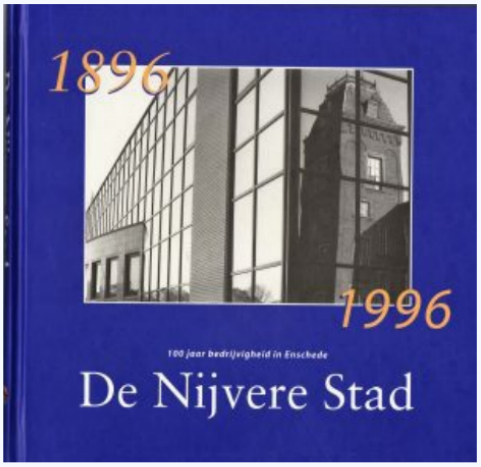

9. Boek van de maand.

Soort: 100 jaar bedrijvigheid in Enschede
Schrijver[s]: Ger Dijkstra en Gerben Kuitert
ISBN: 90-9009497-0
Aantal pagina's: 133
Afmeting: 21x20 cm.
Conditie: in goede staat
Bijzonderheden: foto's in kleur en zwart wit.
Uitgever: Uitgeverij Waanders.
Verschijningsdatum: 1996
Prijs: € 15,50 inclusief verzendkosten

---

10. ERFGOEDNIEUWS UIT DE REGIO.

Interessante berichtgeving over erfgoednieuws uit onze regio.

SALLANDSE BOTTERMARKT TE RAALTE
officieel Immaterieel erfgoed van Raalte

De Bottermarkt wordt elke woensdagochtend in juli en augustus van 09:00u tot 13:00u in het oude centrum van Raalte gehouden. Op de dinsdag voor de markt beginnen de voorbereidingen al, zoals het maken van het streekgerecht Kruudmoes.
De markt begint om 09:00u met de verkoop van Kruudmoes, krentenweggen, oliebollen en koffie. Ook beginnen dan de ambachtslieden met hun ambachten; alle ambachten hebben te maken met leven op de boerderij. De achttien ambachtslieden maken gebruik van originele gereedschappen en dragen traditionele Sallandse klederdracht. De ambachten zijn: Boter karnen, Klederdrachtmutsen wassen, Kantklossen, Klompen maken, Klederdrachtpoppen, Letterdoeken maken, Wol spinnen, Wasvrouwen, Touwslaan, Zeis haren, Manden vlechten, Stoelenmatten, Imker, Kralentassen breien, Strovlechten, Boerenkaas maken, Bijenkorven vlechten, het maken/proeven van het streekgerecht Kruudmoes. Om 13:00 uur sluit de markt

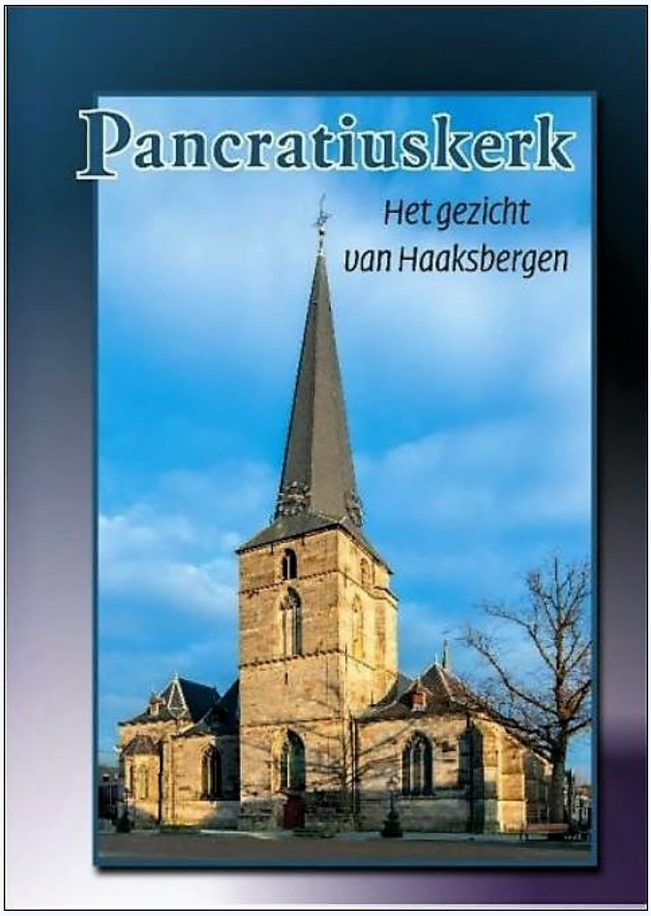

PANCRATIUSKERK HET GEZICHT VAN HAAKSBERGEN

Op vrijdag 21 juni om 16.00 uur was de Pancratiuskerk goed gevuld met geïnteresseerden in het fraaie boek over dit bouwwerk in het centrum van de Ster in Twente.

"De Pancratius is voor Haaksbergen wat de Plechelmus is voor Oldenzaal, de St. Jan voor Den Bosch , de Dom voor Utrecht en de Sint Pieter voor Rome. Zonder dit beeldbepalende rijksmonument in het hart van het dorp zou Haaksbergen zichzelf niet meer zijn."

Mocht u nog interesse in de aanschaf van het boek hebben, dan kunt u het tegen de prijs van € 15,-- bij de Historische Kring bij het Historische Centrum (Markt 3 achterom) kopen.

---

11. Kijk & Vergelijk

Hotel, Cafe-Restaurant, Pension G. Zwijnenberg an de Molenstraat omstreeks 1935. Het lag toen nog 4 minuten lopen naar het NS station. Voor het maken van dit soort foto;s werden vaak figuranten ingehuurd zo ook hier. De foto onder is het pand op de zelfde plaats aan de

Molenstraat.anno 2019.

---

12. Verlaten kastelen in Frankrijk.
Je zou zeggen dat hier toch sprake is van huisvredebreuk?

---

13. Geldersch Landschap & Kastelen maakt meer dan 3000 collectiestukken digitaal

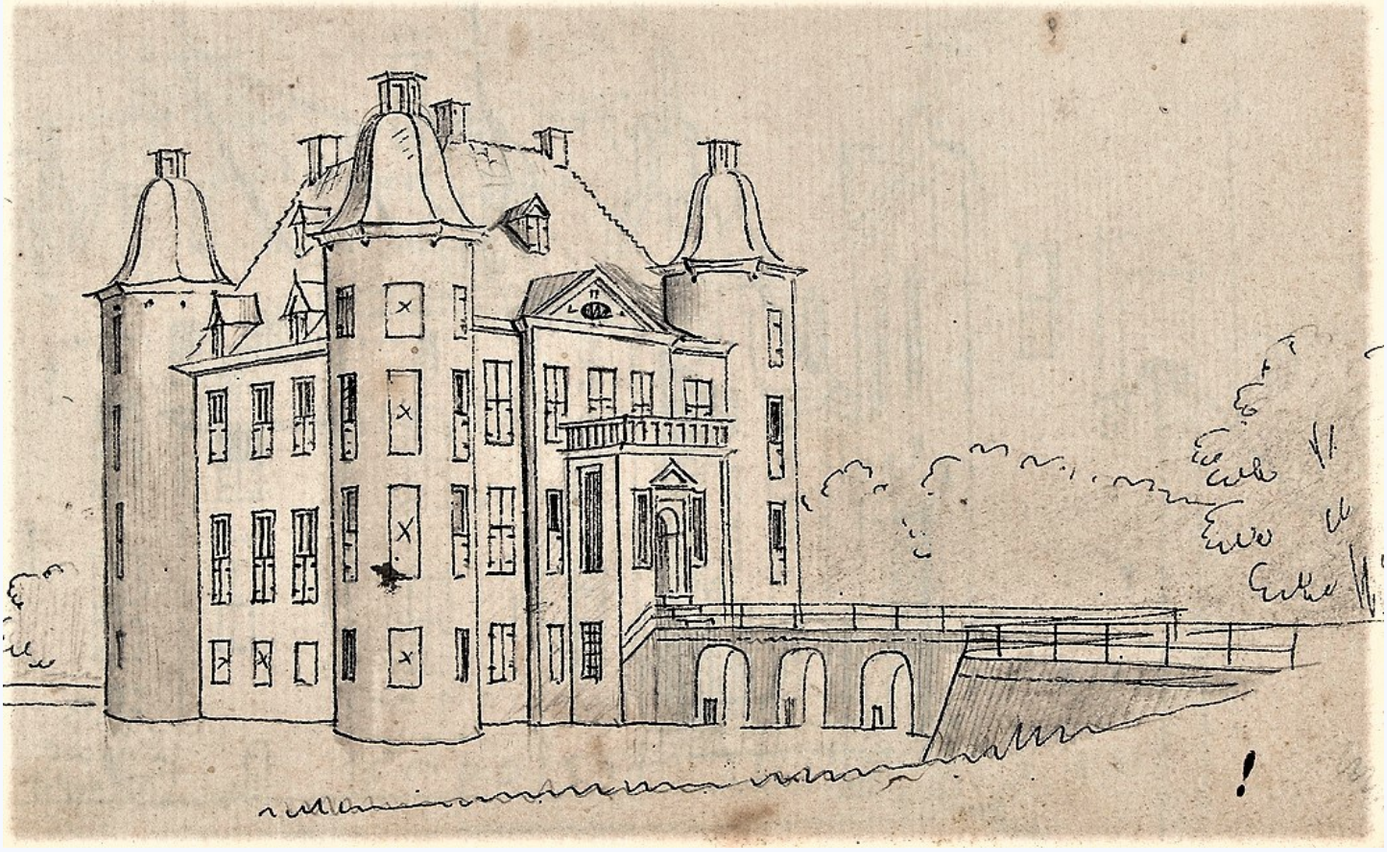

Kasteel Biljoen te Velp.

Geldersch Landschap & Kasteelen (GLK) heeft een mijlpaal bereikt: inmiddels zijn bijna 3000 voorwerpen uit de museumcollectie gefotografeerd, beschreven en toegankelijk gemaakt via www.collectiegelderland.nl. Iedereen kan via deze website een kijkje nemen in de collecties van uiteenlopende musea. Zelfs de objecten in depot, die tijdens een museumbezoek niet zichtbaar zijn, worden via collectiegelderland.nl toegankelijk.

24 uur per dag dwalen door een kasteel

Zo is het mogelijk om 24 uur per dag rond te dwalen door onze Gelderse kastelen. Daarbij is het niet alleen mogelijk de zeven opengestelde kastelen te bezoeken maar ook de kastelen die niet geopend zijn voor publiek met hun collectie.

Vol verhalen

Op de site zijn veel objecten te vinden die een verhaal vertellen over onze kastelen en hun bewoners. Zo kom je bijvoorbeeld van alles te weten over de kunstzinnige Thea Lüps (1889-1957) die opgroeide op kasteel Biljoen en er in haar latere leven vaak verbleef. Zij schilderde en aquarelleerde en heeft daarbij kasteel Biljoen vaak in beeld gebracht. Thea kreeg haar opleiding bij het ‘Genootschap Kunstoefening’ en zij kreeg lessen van de kunstschilder Louis Willem van Soest (1867-1948). In eerste instantie betrok Thea een atelier in Den Haag maar later werd voor haar op de zolder van kasteel Biljoen een atelier ingericht waaraan een groot dakraam nog herinnert. Thea heeft kasteel Biljoen veelvuldig geschilderd. In 1949 verliet zij het kasteel om te gaan wonen in haar nieuwe, door de architect Heineman ontworpen, atelierwoning aan de Beekhuizenseweg in Velp.

---

14. Internet of Things zorgt voor doorbraak in liftonderhoud.

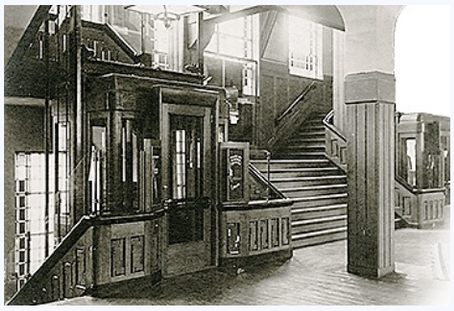

Internet of Things zorgt voor doorbraak bij liftonderhoud

Dankzij Internet of Things-oplossingen (IoT) baseren steeds meer gebouwbeheerders wereldwijd de onderhoudsplanning op werkelijk gebruik. De zogeheten sensor based maintenance zorgt voor een besparing van minimaal 20% op de jaarlijkse onderhoudskosten van de liftinstallaties! Twee Nederlandse bedrijven spelen een hoofdrol in deze ontwikkeling: Liftinsight en Delmation.
Efficiënt én veilig onderhoud van liften is cruciaal. Door liften te voorzien van sensortechnologie in combinatie met IoT-oplossingen kan onderhoudsplanning worden gebaseerd op daadwerkelijk gebruik in plaats van regulier gepland onderhoud. Ook het vervangen van componenten en liftinstallaties wordt hiermee beter gepland. Machine learning en big data geven hier nog een extra impuls aan.
Lees het volledige artikel **HIER**

---

15. Een schatkist met toekomstwaarde.

Wat kan een gemeente leren van het verleden voor een inspirerend toekomstbeeld, vertaald in een omgevingsvisie? Het antwoord is te vinden in het boek Een schatkist met toekomstwaarde, een uitgave van de gemeente Neder-Betuwe. **Twee vragen zijn leidend geweest voor dit boek: Waar bent u trots op? En Wat zou u willen doorgeven naar volgende generaties?** Honderden inwoners in de gemeente hebben hun mening gegeven en vragen beantwoord; na een paar weken was de schatkist van de Neder-Betuwe – de naam van het project – tot de rand toe gevuld.
Erfgoed speelt een belangrijke rol in dit project: tastbare herinneringen uit het verleden, maar ook de identiteit van het gebied kwam in veel reacties aan de orde. Wie hebben er gewoond? Waar hebben ze gewoond? Hoe verdienden ze de kost? Wat deden ze in hun vrije tijd? Waar haalde ze inspiratie vandaan?
Erfgoed bindt mensen aan hun omgeving, ze geven een thuisgevoel; het verbindt mensen onderling en geeft saamhorigheid. Sterker nog: erfgoed bepaalt de identiteit van een gebied en kan mensen motiveren om te veranderen en een steentje bij te dragen aan een duurzame toekomst.
In het inspiratieboek laten de auteurs Frank Bolder en Ferdinand van Hemmen zien hoe je – van onderaf, dus beginnend bij de inwoners – kunt voortbouwen op de wijze lessen uit het verleden en kunt werken aan een duurzame vernieuwing van de leefomgeving. Maar ook: hoe kunnen inwoners worden betrokken en meegenomen? Om die reden is in het boek een groot aantal kansen opgenomen: van direct uitvoerbare ideeën tot aanbevelingen die meer tijd en inzet vragen. Ideeën die door de gemeente samen met bewoners worden uitgevoerd of door bewoners zelf. **Want ook daar staat het boek voor: voor een nieuwe communicatie tussen bewoners en de gemeente: meer zenden en ontvangen, vaker bruggen slaan.**

---

16. Onze Column; Tijd voor bezinning, tijd voor verandering.

In Enschede is het afgelopen jaar nogal veel tumult ontstaan over verschillende projecten waarin het cultureel erfgoed een hoofdrol heeft gespeeld. Wij herinneren u aan het BATO terrein, de conciërge woning van de voormalige Ambachtschool, het (rode) winkelpand in de Marktstraat, de Moskee aan de Athjestraat, de (ontbrekende) monumentstatus van voormalige Melkhal en de gemeentelijke erfgoed status van Teesinkbos in Boekelo. Kennelijk lukt het maar niet om het historisch erfgoed te koesteren laat staan het een prioriteit te geven.

De gemeente Enschede heeft een pettenprobleem. Soms is de gemeente eigenaar en de exploitatie van historisch en monumentaal vastgoed is geen kerntaak, maar de gemeente Enschede is wel de hoeder van ons cultureel erfgoed. Deze belangen kunnen snel botsen als zich een projectontwikkelaars meldt om een historische pand te kopen. Het in stand houden van een cultuur historisch monument is dan al snel van onderschikte orde ofschoon er gelukkig ook positieve uitzonderingen zijn; denk hierbij aan renovatie van de villa's aan de Ripperdastraat en de voormalige Bethelkerk aan de Blijdensteinlaan.

Helaas heeft onze overheid last van koud watervrees voor het toekennen van de gemeentelijke monumentstatus, terwijl zo'n status historische gebouwen bescherming biedt tegen o.a. sloop. Gelukkig is er nu een gemeentelijk initiatief om beter inzicht te krijgen van historische panden in verschillende wijken. Wat ons betreft een prima, maar alleen inzicht betekent nog geen adequate bescherming.

De publieke verontwaardiging over slopen van waardevolle gebouwen groeit. Soms voel je nog de open zenuw over de sloop van het oude politiebureau, de vele jaren zestig villa's of de gemiste kans om een muziekcentrum met veel allure te vestigen in een subliem leegstaand fabrieksgebouw. Vaak is de communicatie met de burger te onvolledig en regelmatig zijn inspraakprocedures een wassen neus. Zoals bij het BATO terrein, waar de rekensommen niet klopten, maar de snelle sloop elke discussie frustreerde.

De verschillende erfgoedorganisaties in Enschede hebben recentelijk de politiek weer op het hart gedrukt zich voldoende in te zetten voor het cultureel erfgoed van Enschede. Aan mooie woorden geen gebrek en men wil komen tot verbeteringen. Jammer dat lokale politici geen enkele financiële ruimte bieden om hier serieus werk van te maken en niet willen investeren in de noodzakelijke menskracht om hiermee een goed begin te maken.

Nu het maar niet lukt om op het stadskantoor menskracht te mobiliseren en de erfgoedorganisaties de rol krijgen opgedrongen om moord en brand te schreeuwen bij dreigende ongelukken is het tijd om burgerparticipatie en inspraak een serieuze rol toe te delen. In onze volgende column zullen we politiek op dit terrein de helpende hand reiken.

---

17. Herkenbare textielhistorie in het vernieuwd winkelcentrum Lage Bothofstraat.

Animatie van de herontwikkeling van de voormalige textielfabriek aan de Lage Bothofstraat.

De voormalige weverij Rondweg aan de Lage Bothofstraat 157 in Enschede is al vele jaren geleden “verbouwd” tot een winkelcentrum voor een Emté supermarkt, Scapino en de Jumper dierenwinkel.
Van het voormalige fabrieksterrein van de firma van Heek & Co. was aanvankelijk niets meer over maar inmiddels is de herontwikkeling vergevorderd en is met veel respect voor het verleden is de Textielhistorie enigszins herkenbaar geworden.. Op 17 juli 2019 heeft de supermarktketen Jumbo een deel van het complex in gebruik genomen.
Aan de buitengevels van de Jumbo supermarkt zijn stalen reliëfs aangebracht van sheddaken die bij veel textielfabrieken in Enschede werden toegepast. Deze tot de verbeelding sprekende constructie is een meerwaarde voor het voormalige textiel fabrieksterrein.Het ontwerp van de supermarkt Jumbo is van Architect Studio DAD in Almelo.
Binnenkort zal gestart worden met de bouw van een tweede supermarkt en zal dit terrein een waardevolle aanvulling zijn op het historisch erfgoed van Enschede. Voor meer informatie over het voormalige fabrieksterrein en zijn historie klik **HIER**

Foto: SCEE.

---

18. Verkoop monument voor 1 euro door gemeente onrechtmatig..

Verkoop pand voor € 1 is onrechtmatig, vindt rechter
Het komt geregeld voor: een gebouw wisselt voor 'het symbolische bedrag' van € 1 van eigenaar. Maar een gemeente heeft voor zo'n symbolische transactie een tik op de vingers gekregen van de rechter. De verkoop van een pand tegen die prijs is namelijk onrechtmatig ten opzichte van een concurrerende onderneming.
De Groningse gemeente Oldambt verkocht in 2014 enkele gebouwen voor € 1 aan twee particuliere kopers. Daarbij werd afgesproken dat de gemeente ook de overdrachtsbelasting voor haar rekening zou nemen. Maar als tegenprestatie moesten de kopers wel binnen twee jaar de boerderij restaureren als rijksmonument en aan het andere gebouw ‘een toeristische invulling geven’. Inmiddels is dat gebouw een accommodatie voor groepen.
Lees HIER het volledige artikel.

---

19. Villa Jordaan in Wettringen. (Duitsland)

Zoals u wellicht weet besteden wij met enige regelmaat ook aandacht aan het cultureel erfgoed in de Euregio c.q. het Duitse grensgebied. Dit keer gaat het om de villa Jordaan in Wettringen Duitsland. Het verteld de geschiedenis van Bertha Jordaan van Heek en Jan Jordaan. De villa Jordaan en Haus Welbergen zijn inmiddels ondergebracht in de stichting Bertha Jordaan van Heek. De villa is nu in gebruik door de uniersiteit Munster die er wetenschappelijke seminairs en colleges organiseerd. De geschiedenis van de familie Jordaan heeft een belangrijke relatie met Nederland. Klik **HIER** voor de webpagina van Villa Jordaan.

Stichting Cultureel Erfgoed Enschede

info@cultureelerfgoedenschede.nl

Facebook Website

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.• Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden. • U kunt ook uw gegevens inzien en wijzigen. • Voor een goede ontvangst voegt u jwa.nijhuis@ziggo.nl toe aan uw adresboek.

Laposta